

Årsmelding 2025

Presentasjon for råd, utvalg, formannskap, kommunestyre og kontrollutvalg

Kommunedirektørens vurdering 2025

- Kjerneoppdragene er ivaretatt – brukerne i sentrum og stram økonomi
  1. Melhus kommune har levert på lovpålagte velferdstjenester
  2. Organisasjonen har bidratt til samfunnsutviklingen (gode næringsvilkår, bo-utvikling, sosial bærekraft og fokus på grønn omstilling)
- Økonomisk snuoperasjon i 2025
  1. Netto driftsresultat på +9,7 mill. NOK
  2. Resultatforbedring fra 2024 til 2025 med 155 mill. NOK, der hoveddelen forklares i stram kostnadskontroll (naturlig avgang, mindre vikarbruk osv.)
  3. Alle sektorer leverer en resultatforbedring i forhold til regulert budsjett, noe som viser bedret økonomistyring

Kommunedirektørens vurdering 2025

- Utfordrende med håndterbar økonomi
  1. Disposisjonsfondet er kraftig redusert siden 2021
  2. Netto lånegjeld er høy, med gjeldsgrad over 100%
  3. Økonomien er stabilisert, men fortsatt (meget) sårbar
- Organisasjonen har levert
  1. Betydelig innsats fra ansatte har gjort det mulig å komme driftsmessig i balanse
  2. Internkontrollen har bedret seg. Vi lærer av våre avvik – og retter
  3. HMS, beredskap og informasjonssikkerhet har hatt høy prioritet, støttet av ny digitaliseringsstrategi

Kommunedirektørens vurdering 2025

- Veien videre er tydelig
  1. Kommunen bygger videre på forbedringer for nå kravet til 1,75% av netto driftsresultat
  2. Likviditeten er stram og krevende, men er noe bedret. Man mener seg fortsatt avhengig av kassekreditten (beredskapslikviditet)
  3. Budsjettet for 2026 vurderes i T1 for ytterligere styrking av resultatet
- Lederskap og overgang
  1. Konstituert kommunedirektør i 2025 i en krevende periode
  2. Organisasjonen fremstår som kompetent, robust og klar for videre utvikling under ny kommunedirektør

Netto driftsresultat 2025

Sektorenes resultat I

Sektor - FØR fondsbruk	2025	Regulert budsjett	Endring
Sentraladministrasjon	67 166	68 965	-1 798
Oppvekst og kultur	504 589	519 695	-15 105
Helse og velferd	532 648	547 789	-15 140
Plan og utvikling, inkl. selvkost	80 952	98 256	-17 304
Virksomheter utenom kommunen	39 293	39 226	67
Overordnede inntekter og utgifter	1 084	-5 230	6 314
Finansområdet	860	0	860
	1 226 592	1 268 700	-42 108
Sum netto bevilgning, § 5-4, 1 ledd	1 226 592	1 268 700	

Sektorenes resultat II

Sektor - ETTER fondsbruk	2025	Regulert budsjett	Endring
Sentraladministrasjon	66 512	67 916	-1 403
Oppvekst og kultur	506 531	517 068	-10 537
Helse og velferd	533 365	542 603	-9 238
Plan og utvikling, inkl. selvkost	101 090	102 965	-1 875
Virksomheter utenom kommunen	39 293	39 226	67
Overordnede inntekter og utgifter	-11 326	-51 076	39 750
Finansområdet	860	0	860
	1 236 324	1 218 700	17 623

Utgangspunktet I – Brutto driftsresultat

Tall i mill. NOK	Beløp	Netto finans	Netto
Brutto driftsresultat 2025	-150 027	140 296	-9 731
Brutto driftsresultat 2024	-1 655	147 025	145 370
Endring	-148 372	-6 730	-155 102

Merknader:

I 2025 er brutto driftsresultat forbedret med 148,4 mill. NOK. Resultatet i 2025 er tilstrekkelig til å dekke netto finansutgifter.

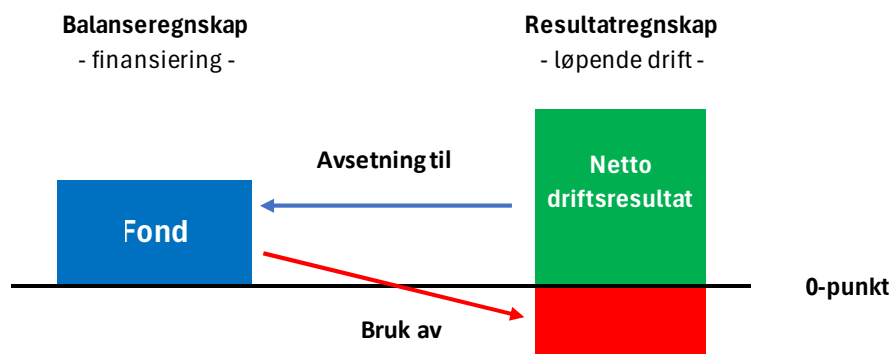
I 2024 var situasjonen en helt annen.

Utgangspunktet II – Netto driftsresultat

Tall i mill. NOK	Beløp
Netto driftsresultat 2024	145,4
Netto driftsresultat 2025	-9,7
Resultatforbedring 2025	155,1

Alle tall i 2025-kroner (nominelle kroner)

Hvilket resultat forklarer vi?

Vi bruker netto driftsresultat

- Resultat før bruk av fond *)
- Dette uttrykker hvordan den løpende driften går (den økonomiske bærekraften)
- Resultatbegrepet gir det beste uttrykket for om kommunen driver innenfor sine inntekter over tid og svarer opp på kravet til 1,75.
- Dette er også det resultatet staten og kontrollmyndighetene legger størst vekt på

*) Fond = Oppsparte penger

Resultatutviklingen fra 2024 til 2025 – forklart steg for steg

Hva forklarer endringen i netto driftsresultat?

Hva består forbedringen på 155,1 mill. NOK av?

Analyse	Effekt	Beløp I	Beløp II
Regnskapsmessig netto driftsresultat 2024	Underskudd		145 370 258
Endring i frie inntekter:			
- Rammetilskudd	Økning	-62 657 246	
- Inntekts og formuesskatt	Økning	-69 258 481	
- Eiendomsskatt	Økning	-843 619	
- Andre skatteinntekter (konsesjonskraft)	Økning	-1 733	
SUM	Økning	-132 761 079	-132 761 079
Endringer driftsinntekter - sektorbestemt:			
- Andre overføringer og tilskudd til staten	Reduksjon	17 077 663	
- Overføringer og tilskudd til andre	Reduksjon	20 150 245	
- Brukerbetalinger	Reduksjon	1 231 136	
- Salg- og leieinntekter	Økning	-27 940 088	
SUM	Reduksjon	10 518 956	10 518 956
Endringer driftsutgifter - sektorbestemt:			
- Lønnsutgifter	Reduksjon	-17 463 098	
- Sosiale utgifter	Økning	34 346 927	
- Kjøp av varer og tjenester	Reduksjon	-433 197	
- Overføringer og tilskudd til andre	Reduksjon	-42 580 646	
SUM	Reduksjon	-26 130 013	-26 130 013
Endringer "Netto finansutgifter":			
- Renteinntekter	Økning	-5 056 339	
- Utbytteinntekter	Reduksjon	59 179	
- Gevinst/tap på finansielle omløpsmidler	Reduksjon	1 577 481	
- Renteutgifter	Økning	6 444 797	
- Avdrag	Reduksjon	-9 754 675	
SUM	Reduksjon	-6 729 557	-6 729 557
Regnskapsmessig netto driftsresultat 2025			-9 731 436
Nominell resultatforbedring, netto driftsresultat			155 101 693

Netto reduksjon i «ressursbruk»: 15,6 mill. NOK

Hva forklarer endringen?

Alternativt oppsett	11	12	13	14/15	16	17	18	SUM
Nominelt resultat 2024	65,6	506,8	542,6	111,8	37,2	-21,8	0,0	1 242,2
Deflator-justering	2,6	20,3	21,7	4,5	1,5	-0,9	0,0	49,7
Resultat 2024 i 2025-verdi	68,2	527,0	564,3	116,3	38,7	-22,6	0,0	1 291,9 A

Rammer i 2025	67,2	504,6	532,6	81,0	39,3	1,1	0,9	1 226,6

Strukturelle endringer:

- Stortingsvalg + avtale rådmann	-2,1							-2,1
- Tilskudd Melhus IL, kunstgress		4,0						4,0
- Melhus fotball, forskuddtering tippemidler		3,6						3,6
- Redusert skyssutgifter i 2025 (oppgj. AtB)		2,3						2,3
Sum strukturelle endringer	-2,1	9,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,8

Oppgaveendringer i 2025:

- Reduserte foreldrebet. fra 01.08.25		-3,4						-3,4
- Reduserte foreldrebet. helårseffekt 2025		-5,8						-5,8
- Gratis deltids plass SFO, helårseffekt 2024		-3,5						-3,5
- Øktning basistilskudd fastleger 2025			-0,8					-0,8
- Redusert tilskudd resurskrevende i 2025			-8,7					-8,7
- Økte pensjonskostnader, ny offentlig AFP						-26,1		-26,1
Sum oppgaveendringer	0,0	-12,7	-9,5	0,0	0,0	-26,1	0,0	-48,3

Korrigert ramme 2025	65,1	501,8	523,1	81,0	39,3	-25,0	0,9	1 186,1 B

Endringer i netto resultat	-3,2	-25,2	-41,2	-35,3	0,6	-2,4	0,9	-105,8 B - A

1

2

Forklaringsfaktorer

Endring i frie inntekter:			
- Rammetilskudd	Økning	-62 657 246	
- Inntekts og formuesskatt	Økning	-69 258 481	
- Eiendomsskatt	Økning	-843 619	
- Andre skatteinntekter (konesjonskraft)	Økning	-1 733	
SUM	Økning	-132 761 079	-132 761 079
Endringer driftsinntekter - sektorbestemt:			
- Andre overføringer og tilskudd til staten	Reduksjon	17 077 663	
- Overføringer og tilskudd til andre	Reduksjon	20 150 245	
- Brukerbetalinger	Reduksjon	1 231 136	
- Salg- og leieinntekter	Økning	-27 940 088	
SUM	Reduksjon	10 518 956	10 518 956
Endringer driftsutgifter - sektorbestemt:			
- Lønnsutgifter	Reduksjon	-17 463 098	
- le utgifter	Økning	34 346 927	
- Kjøp av varer og tjenester	Reduksjon	-433 197	
- Overføringer og tilskudd til andre	Reduksjon	-42 580 646	
SUM	Reduksjon	-26 130 013	-26 130 013

Netto reduksjon i «ressursbruk»: 15,6 mill. NOK

Deflator

- Uttrykk for den samlede kostnadsveksten i kommunen
- Et vektet mål for
  - Lønnsvekst
  - Prisvekst
- For 2025: 4,0%

Forklaringsfaktorer

Endring i frie inntekter:			
- Rammetilskudd	Økning	-62 657 246	
- Inntekts og formuesskatt	Økning	-69 258 481	
- Eiendomsskatt	Økning	-843 619	
- Andre skatteinntekter (konesjonskraft)	Økning	-1 733	
SUM	Økning	-132 761 079	-132 761 079
Endringer driftsinntekter - sektorbestemt:			
- Andre overføringer og tilskudd til staten	Reduksjon	17 077 663	
- Overføringer og tilskudd til andre	Reduksjon	20 150 245	
- Brukerbetalinger	Reduksjon	1 231 136	
- Salg- og leieinntekter	Økning	-27 940 088	
SUM	Reduksjon	10 518 956	10 518 956
Endringer driftsutgifter - sektorbestemt:			
- Lønnsutgifter	Reduksjon	-17 463 098	
- le utgifter	Økning	34 346 927	
- Kjøp av varer og tjenester	Reduksjon	-433 197	
- Overføringer og tilskudd til andre	Reduksjon	-42 580 646	
SUM	Reduksjon	-26 130 013	-26 130 013

Netto reduksjon i «ressursbruk»: 15,6 mill. NOK

Strukturelle endringer

- **Interne** (i kommunen) årsaker
- Delvis innenfor kommunens påvirkning:
  - Demografi (alderssammensetning, befolkningsutvikling)
  - Organisering (IKS, interne omstruktureringer)
  - Varige endringer i kostnads- eller tjenestenivå
- Finansiering
  - I hovedsak kommunen selv

Forklaringsfaktorer

Endring i frie inntekter:			
- Rammetilskudd	Økning	-62 657 246	
- Inntekts og formuesskatt	Økning	-69 258 481	
- Eiendomsskatt	Økning	-843 619	
- Andre skatteinntekter (konesjonskraft)	Økning	-1 733	
SUM	Økning	-132 761 079	-132 761 079
Endringer driftsinntekter - sektorbestemt:			
- Andre overføringer og tilskudd til staten	Reduksjon	17 077 663	
- Overføringer og tilskudd til andre	Reduksjon	20 150 245	
- Brukerbetalinger	Reduksjon	1 231 136	
- Salg- og leieinntekter	Økning	-27 940 088	
SUM	Reduksjon	10 518 956	10 518 956
Endringer driftsutgifter - sektorbestemt:			
- Lønnsutgifter	Reduksjon	-17 463 098	
- le utgifter	Økning	34 346 927	
- Kjøp av varer og tjenester	Reduksjon	-433 197	
- Overføringer og tilskudd til andre	Reduksjon	-42 580 646	
SUM	Reduksjon	-26 130 013	-26 130 013

Netto reduksjon i «ressursbruk»: 15,6 mill. NOK

Oppgaveendringer

- **Eksterne** årsaker
- Kommunen får nye eller endrede oppgaver (fortrinnsvis pålagt fra statlig hold)
  - Nye eller endrede lovpålagte oppgaver
  - Statlige reformer
  - Endrede standarder/krav til tjenestene
- Finansiering
  - Staten kompenserer normalt for kostnadene, men gir ikke økt økonomisk handlingsrom. Med andre ord blir økte kostnader kompensert med økte inntekter, i forholdet 1:1

Forklaringsfaktorer

Endringer i frie inntekter	Beløp
Endring i frie inntekter	132,8
Endringer i frie inntekter skal finansiere følgende:	
- Oppgaveendringer	48,3
- Lønnoppgjør 2022 - overheng til 2025 + oppgjør i 2025	29,7
Sum	78,0
Rest, til dekning av prisstigning *) og økte demografiutgifter fra 2024-2025	54,8

*) Prisstigning 2025: 3,3%

Frie inntekter:

- Inntekt fra rammetilskudd og skatt
- Midlene er ikke bundet til noen bestemt bruk, annet enn ordinær drift
- Økte frie inntekter betyr ikke nødvendigvis økt handlingsrom!

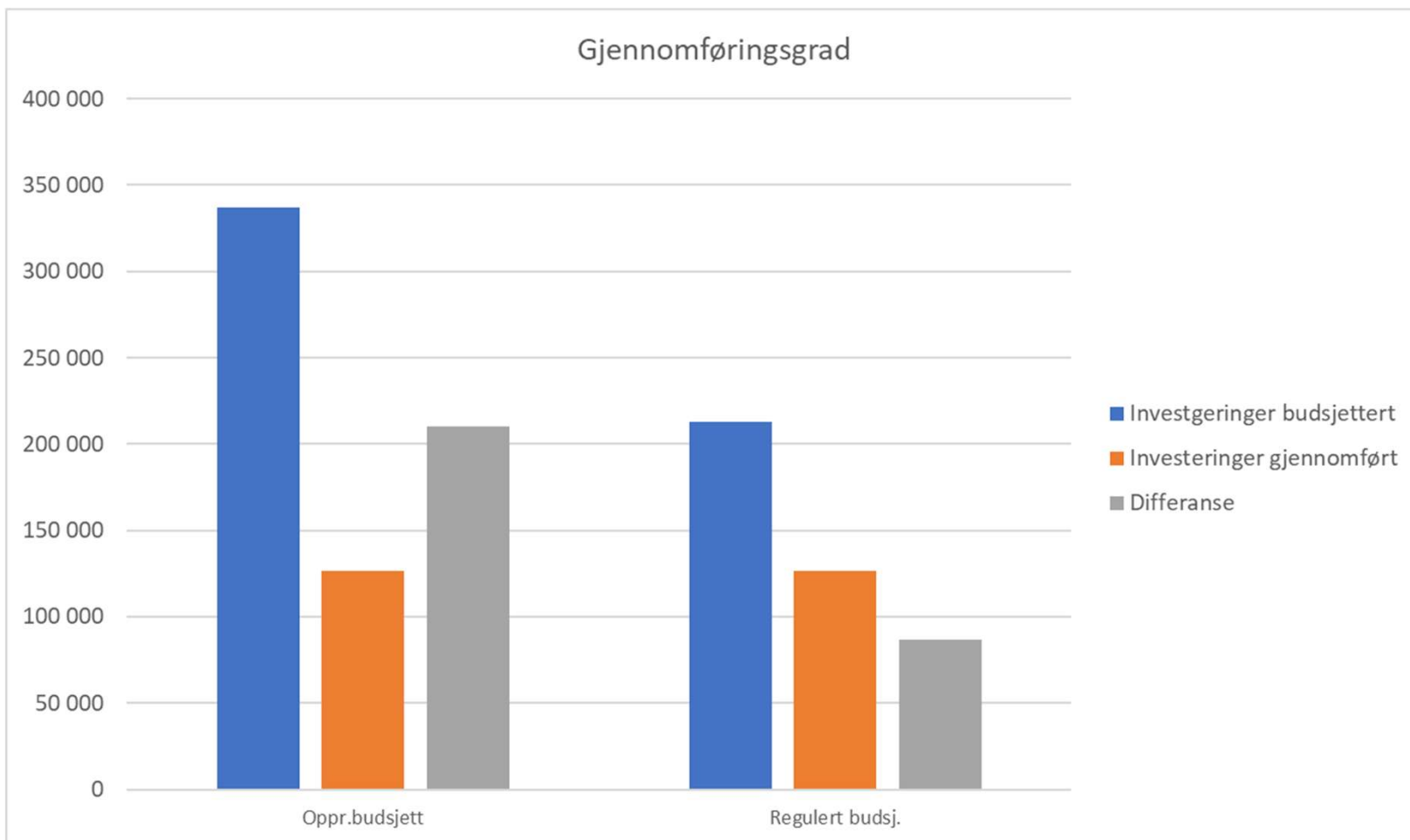
Investeringer

Investeringer

	Oppr.budsjett	Regulert budsj.
Investgeringer budsjettert	336 751	212 873
Investeringer gjennomført	126 243	126 243
Differanse	210 508	86 630

Gjennomføringsgrad   37,5 %   59,3 %

Gjennomføringsgrad

Finansielle forhold - sårbarhet

Melhus kommune er sensitive for det som skjer «i verden»

Endringer i lånerenten - sensitivitetsvurdering

Endringer i finansielle forhold	31.12.2025	0,50 %	1,00 %	1,50 %
Låne med flytende rente	1 782,8			
- Effekt på renteutgiftene ved angitte endringer		8,9	17,8	26,7

Men renteendringer på 0,5% vil netto finansutgifter økte med 8,9 mill. NOK

Melhus kommune er sensitive for det som skjer «i verden»

Endringer i verdien av finansielle OM - sensitivitetsvurdering

Endringer i finansielle forhold	31.12.2025	-40,00 %	-1,50 %	Totalt
Grieg-fondene				
- Aksjerverdi	63,1	25,2		25,2
- Obligasjonsverdi	136,1		2,0	2,0
	<u>199,2</u>			<u>27,3</u>

Melhus kommune er sensitive for det som skjer «i verden»

Energiprisene

Bare i 1. tertial 2026 synes energikostnadene å øke med 5,0 mill. NOK i forhold til budsjett 2026

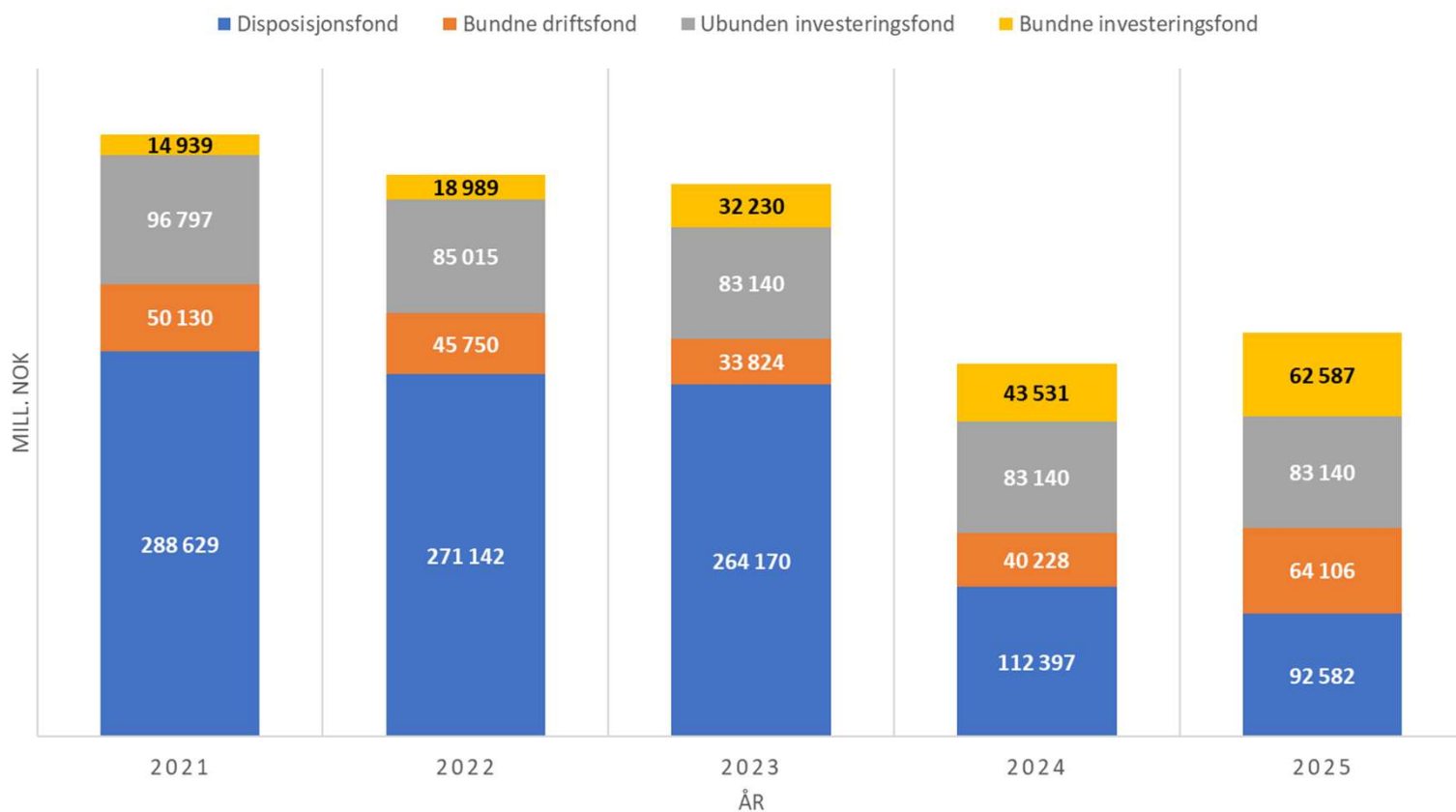
Balansen - Fond

Fond

Tall i 1000 kroner	2025	Endring i kr	Endring i %
Disposisjonsfond	92 582	-19 815	-17,63 %
Bundne driftsfond	64 106	23 879	59,36 %
Ubunden investeringsfond	83 140	0	0,00 %
Bundne investeringsfond	62 587	19 055	43,77 %
Fondsbeholdning	302 414	23 119	8,28 %

Endring fra 2021 -196 047 -67,92 %

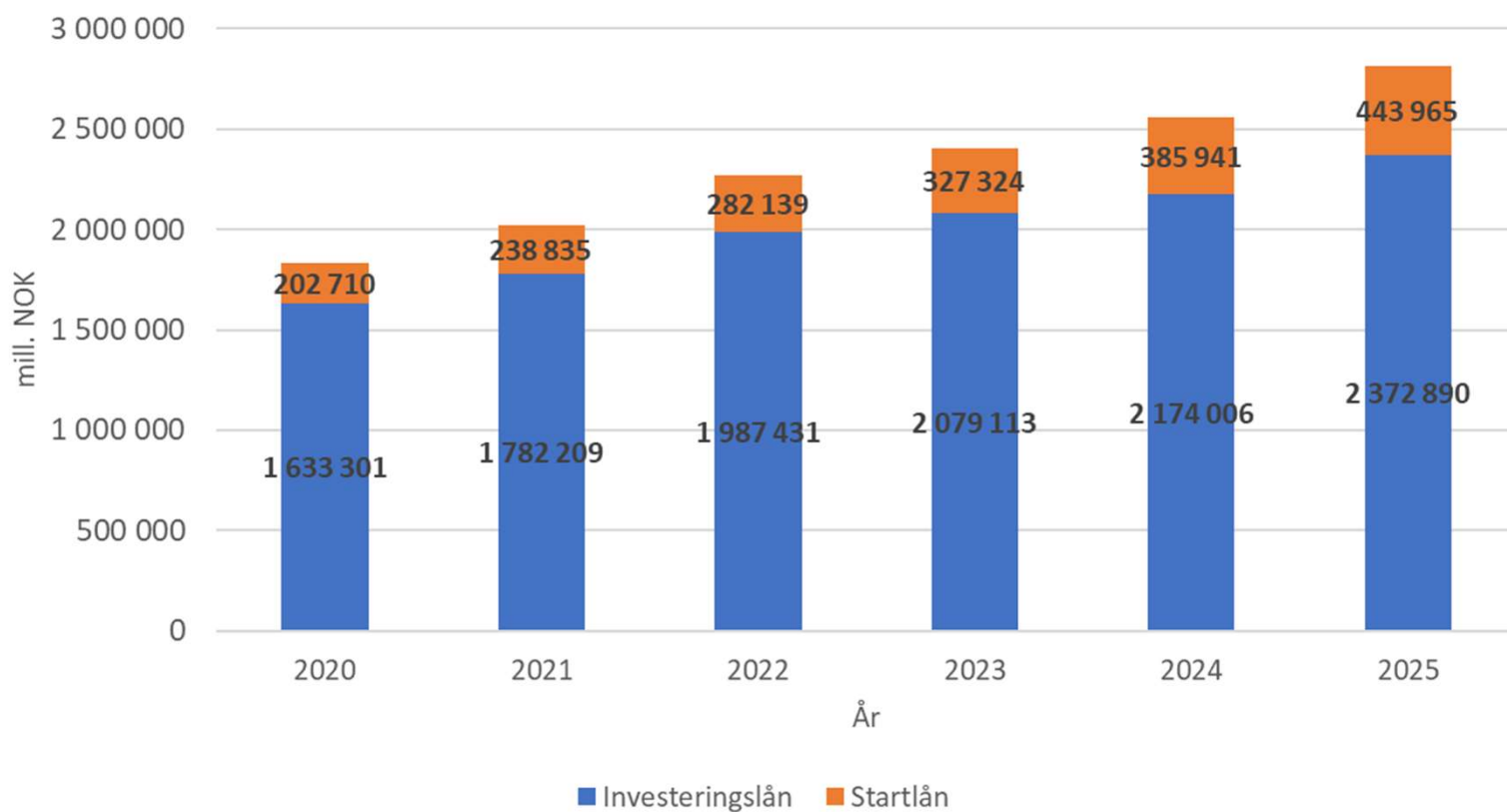
FONDSBEHOLDNING

Balansen - Gjeld

Lånegjeld I

Utvikling i rentebærende lånegjeld

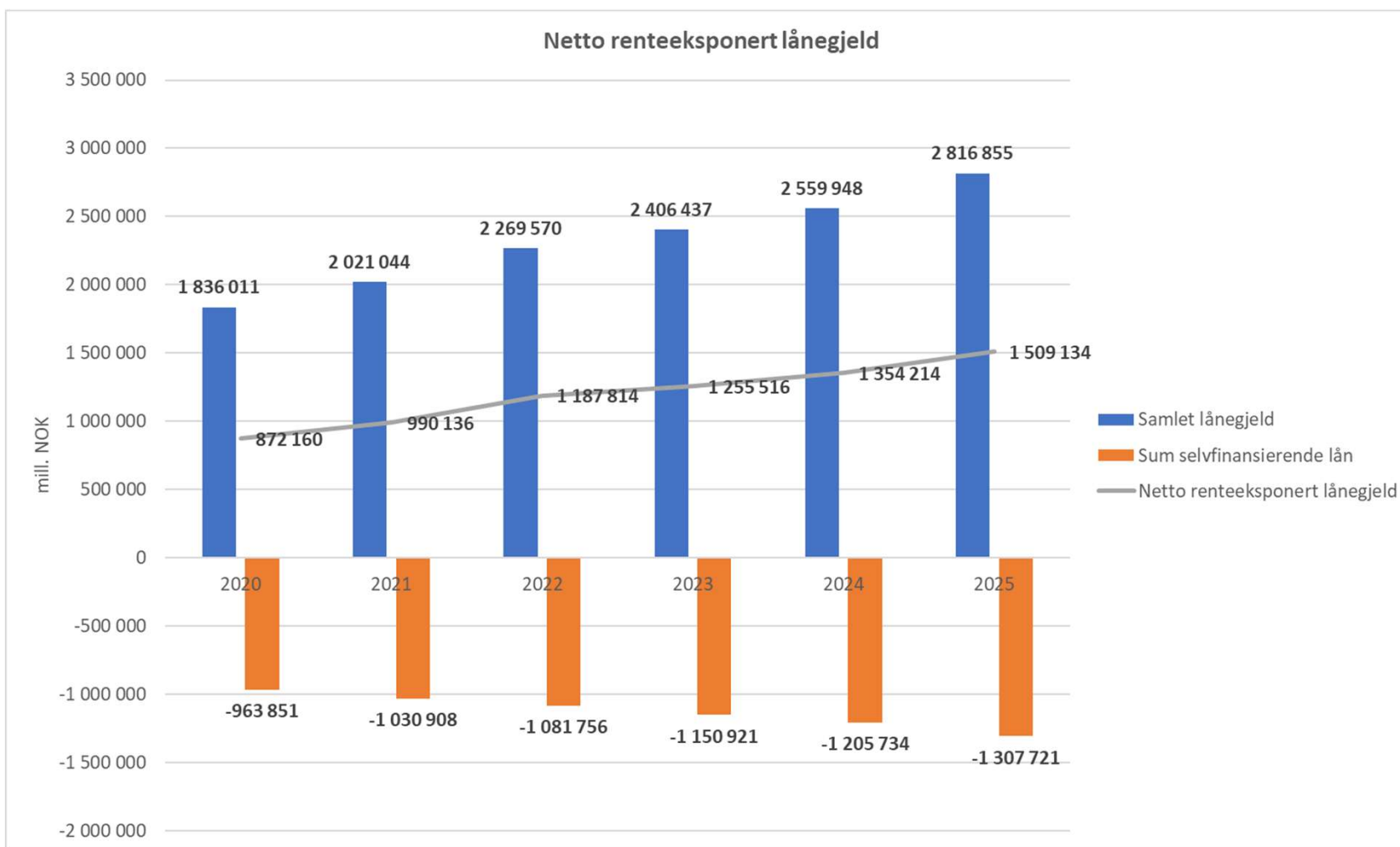
Tall i 1000 koner	2025
Gjeld kredittinstitusjoner	1 768 890
Obligasjonlån	361 000
Sertifikatlån	243 000
Sum	2 372 890

Startlån 443 965

Sum 2 816 855

Ubrukte lånemidler: 348,9 mill. NOK
- Ordinære lån: 329,6 mill. NOK
- Startlån: 19,3 mill. NOK

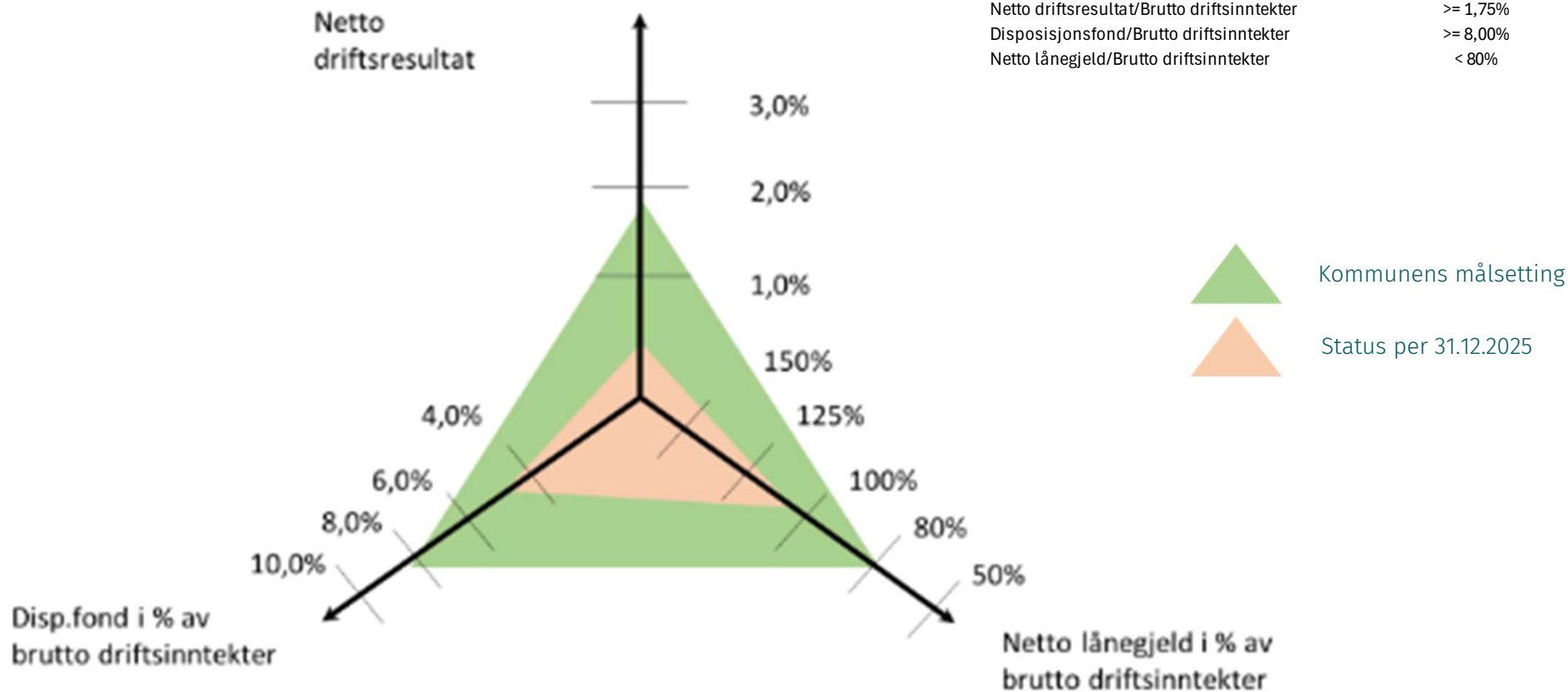
Lånegjeld II

Balansen - Handlingsreglene

Kommunal Økonomisk Bærekraft (KØB-modellen)

Handlingsregler	Mål	2025
Netto driftsresultat/Brutto driftsinntekter	$\geq 1,75\%$	0,49 %
Disposisjonsfond/Brutto driftsinntekter	$\geq 8,00\%$	4,64 %
Netto lånegjeld/Brutto driftsinntekter	$< 80\%$	104,36 %

Økonomisk bærekraft

- «Å strekke seg etter»
  - Netto driftsresultat + 25,1 mill. NOK
  - Disposisjonsfond +66,9 mill. NOK
  - Netto lånegjeld – 485,7 mill. NOK
- Nødvendige grep
  - Strukturelle tilpasninger i tjenestetilbudet
  - Økt fokus på kostnadseffekt drift
  - Styrket økonomistyring og bedre etterlevelse av vedtatte rammer
  - Gjennomgang av egenbetalinger, tilskudd og inntektsområder

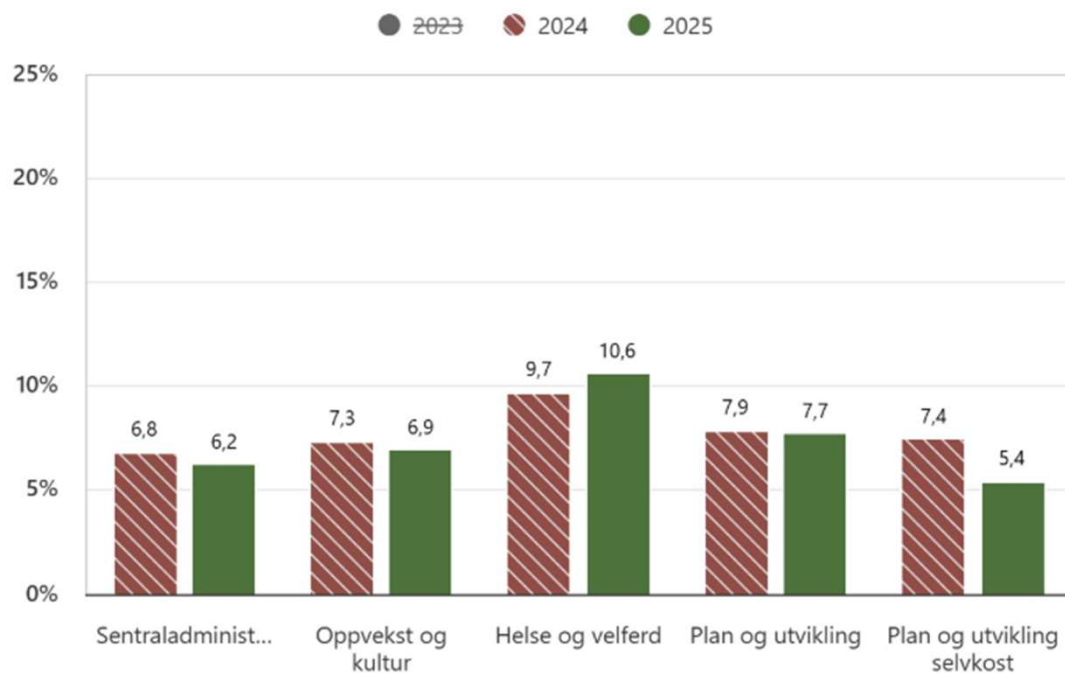
Øvrige forhold

Det er rapporter på øvrige forhold

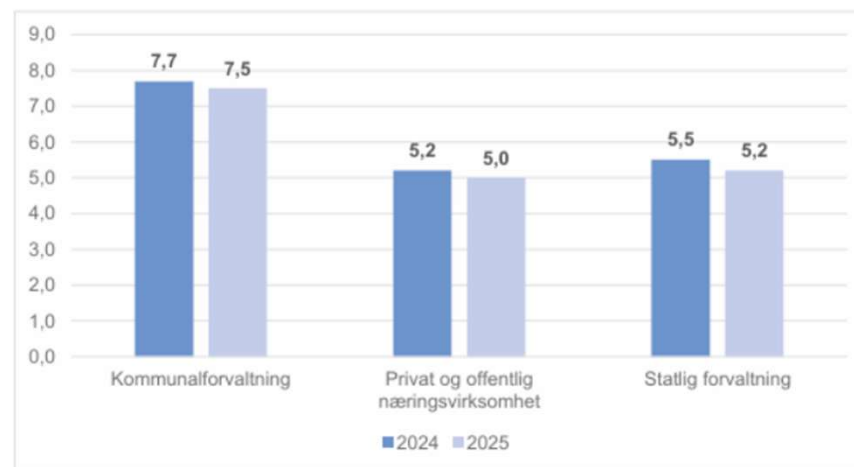

- Intern kontroll
  - Kommuneloven § 25-1
  - Minimum en gang i året
  - Innføring av «Sjekkliste»
- Finansforvaltningen
  - Kommuneloven § 14-2 og § 14-13
  - Finansreglementet: 1 gang per år
- Sykefraværsutviklingen

Sykefraværsutviklingen

Melhus kommune

Nasjonalt nivå (kilde: NAV)